

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาว่าวัฒนธรรมวัยรุ่นที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทยปี พ.ศ. 2535 นี้ ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่อที่จะศึกษาว่า วัฒนธรรมวัยรุ่นอะไรบ้างที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 9 เรื่อง และมีการนำเสนออย่างไร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร

แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารได้แก่ ข้อมูลเอกสารที่มีเรื่องราว เรื่องย่อ หรือเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาพยนตร์กลุ่มตัวอย่างที่ปรากฏอยู่ตามนิตยสารบันเทิง เช่น หนังสือคาราภาพยนตร์ ภาพยนตร์ไทย ภาพยนตร์บันเทิง เอนเตอร์เทน

2. แหล่งข้อมูลประเภทเทปบันทึกภาพ (VIDEO)

แหล่งข้อมูลประเภทเทปบันทึกภาพก็คือ ภาพยนตร์ไทยประเภทวัยรุ่นในปี พ.ศ. 2535 ที่บันทึกลงในเทปบันทึกภาพ (VIDEO) จำนวน 9 เรื่อง ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง ครั้งนี้โลกจุดไม่อยู่ , เล็ม เล็ม แล้วก็น้ำ , แชะ แชะ แชะ เจอแจ้วแหว , แชะ แชะ แชะ 2 ฉบับโปร่งใส , เท่ สัม อ่อง , ป้อสำหรับบางวัน , อนึ่งคิดถึงพอสังเขป , ผากฝันไว้เดี๋ยวจะเลี้ยวมาเอา และมอแกน 99 ครั้งก็ถึงได้

3. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

แหล่งข้อมูลประเภทบุคคลก็คือ การสัมภาษณ์คุณประยูร วงษ์ชื่น ผู้อำนวยการสร้างและผู้กำกับการแสดงที่มีผลงานมากมาย อาทิ เป็นผู้กำกับการแสดงภาพยนตร์เรื่อง แชะ แชะ แชะ เจอแจ้วแหว และแชะ แชะ แชะ 2 ฉบับโปร่งใส

ขอบเขตของการวิจัย

การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาวัฒนธรรมวัยรุ่นที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทยปี พ.ศ. 2535 เป็นการศึกษาภาพยนตร์ที่มีลักษณะเป็นภาพยนตร์แนวสมจริง มีแก่นเรื่องเกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นโดยทั่วไป มีผู้แสดงนำส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น และมีกลุ่มเป้าหมายคือวัยรุ่น ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 9 เรื่อง ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง

1. ครั้งนี้โลกจืดไม่อยู่
2. เฉ็ม เฉ็ม แล้วก็น้ำ
3. แซะ แซะ แซะ เจอแจ้วแหว
4. แซะ แซะ แซะ 2 ฉบับโปร่งใส
5. เท่ สัม อ๋อง
6. ป้อสำหรับบางวัน
7. อนึ่งคิดถึงพอสังเขป
8. ผากฝันไว้เดี๋ยวจะเลี้ยวมาเอา
9. มอแกน 99 ครั้งก็ถึงได้

แต่เนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีข้อจำกัดในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล กล่าวคือ ผู้วิจัยไม่สามารถหาภาพยนตร์ที่มีลักษณะเป็นภาพยนตร์สมจริง มีแก่นเรื่องเกี่ยวกับวิถีชีวิตประจำวันของวัยรุ่นโดยทั่วไป มีผู้แสดงนำส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น และมีกลุ่มเป้าหมายเป็นวัยรุ่นได้ครบทุกเรื่อง จากจำนวนภาพยนตร์ที่มีลักษณะดังกล่าวทั้งหมดจำนวน 10 เรื่อง ผู้วิจัยสามารถที่จะหามาได้จำนวน 9 เรื่อง ขาดไป 1 เรื่อง ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง ทะเล้นแต่เท่ ซึ่งภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวอาจจะปรากฏวัฒนธรรมวัยรุ่นอื่นๆอีก ดังนั้น หากผู้วิจัยหาข้อมูลได้ครบทุกเรื่อง ผลของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาวัฒนธรรมวัยรุ่นที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทยปี พ.ศ. 2535 ในครั้งนี้ จะมีความครบถ้วนและรอบด้านมากกว่านี้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แบ่งตามประเภทของข้อมูลต่างๆดังต่อไปนี้ คือ

1. ข้อมูลประเภทเอกสาร

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลประเภทเอกสารที่มีเรื่องราว เรื่องย่อ หรือเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาพยนตร์กลุ่มตัวอย่างที่ปรากฏอยู่ตามนิตยสารบันเทิง เช่น หนังสือดารารายานตร์ ภาพยนตร์ไทย ภาพยนตร์บันเทิง เอนเตอร์เทน ซึ่งได้ไปค้นคว้าในห้องสมุดหลายแห่ง เช่น หอสมุดแห่งชาติ หอภาพยนตร์ หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ข้อมูลประเภทเทปบันทึกภาพ (VIDEO)

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลประเภทเทปบันทึกภาพ (VIDEO) ภาพยนตร์ทั้ง 9 เรื่องได้จากศูนย์วีดีโอต่างๆ ทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด

3. ข้อมูลประเภทบุคคล

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ คุณประยูร วงษ์ชื่น ผู้อำนวยการสร้างและผู้กำกับการแสดง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และตั้งคำถามดังนี้คือ

- ในฐานะที่ท่านเป็นผู้กำกับแสดงและผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ มีวิธีการในการเลือกแนวภาพยนตร์ที่ท่านจะสร้างหรือกำกับอย่างไร
- ท่านมีแนวคิดอย่างไรในการกำกับภาพยนตร์ในแนววัยรุ่น
- ท่านมีแนวทางอย่างไรในการกำกับภาพยนตร์เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาวัฒนธรรมวัยรุ่นที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทยปี พ.ศ. 2535 วิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร โดยการนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวงการภาพยนตร์ไทยมาศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนของ การวิเคราะห์ข้อมูลประเภทภาพยนตร์ไทยที่บันทึกลงในเทปบันทึกภาพ (VIDEO)

2.การวิเคราะห์ข้อมูลประเภทเทปบันทึกภาพ (VIDEO) โดยได้นำภาพยนตร์ที่บันทึกลงในเทปบันทึกภาพทั้ง 9 เรื่อง มาวิเคราะห์เนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมวัยรุ่นใน 2 ลักษณะคือ

2.1 การวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น ที่เกี่ยวกับ

- การดำเนินชีวิตในด้านการเรียน
- การดำเนินชีวิตด้านการเที่ยวเตร่กับเพื่อน
- การดำเนินชีวิตในด้านความรัก
- การดำเนินชีวิตในด้านชีวิตครอบครัว

2.2 การวิเคราะห์วัฒนธรรมทางด้านค่านิยมของวัยรุ่น ที่เกี่ยวกับ

- ค่านิยมทางการแต่งกาย
- ค่านิยมทางด้านภาษา
- ค่านิยมด้านพฤติกรรม
- ค่านิยมด้านการบริโภค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์

การศึกษาเชิงวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมวัยรุ่นที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทยปี พ.ศ. 2535 ได้ศึกษาโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อศึกษาว่าในภาพยนตร์ดังกล่าวได้ปรากฏวัฒนธรรมวัยรุ่นอะไรบ้าง และมีการนำเสนออย่างไร โดยอาศัยกรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของสื่อภาพยนตร์ และแนวคิดวัฒนธรรมมวลชนเป็นกรอบในการวิเคราะห์

การนำเสนอข้อมูล

ผลจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาทางด้านเนื้อหา ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ โดยการแสดงถึงลักษณะวัฒนธรรมวัยรุ่นและการนำเสนอที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทยปี พ.ศ. 2535 ทั้ง 9 เรื่อง และมีการหยิบยกตัวอย่างจากแต่ละฉากในภาพยนตร์ไทยแต่ละเรื่องมาประกอบการอธิบายเพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น